

národní
úložiště
šedé
literatury

Literka - únor 2010. (Informační zpravodaj Památníku písemnictví na Moravě)

Památník písemnictví na Moravě
2010

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-135870>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 05.05.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

Bližší informace o jednotlivých termínech najdete na webových stránkách www.muzeumbrennska.cz.

Semináře tvůrčího psaní, které doprovázejí literární soutěž Skrytá paměť Moravy, budou pro zájemce probíhat v těchto městech:
1.2. – Ostrava, Ostravské muzeum, 2.2. – Olomouc, Vlastivědné muzeum Olomouc, 3.2. – Znojmo, Dům umění, Jihomoravské muzeum ve Znojmě, 9.2. – Prostějov, Muzeum Prostějovska v Prostějově, 10.2. – Vsetín, Masarykova veřejná knihovna Vsetín, 11.2. – Brno, Knihovna Jiřího Mahena, 16.2. – Zďár nad Sázavou, Knihovna Matěje Josefa Sychry, 17.2. – Jihlava, Městská knihovna Jihlava, 24.2. – Třebíč, Muzeum Vysočiny Třebíč.

Krocení literární múzy

Návštěvníkům Památníku je zpřístupněna do 28. února.

Výstava věnovaná jubileu jediného hudebního odborného časopisu na Moravě, který vychází nepřetržitě od roku 1969 do dneška. Následně musei počkat pár měsíců, než Vosu "nahradily" Veselé listy.

Výstava 40 let časopisu Opus musicum

Nejbližší akce a výstavy Památníku písemnictví na Moravě

LIBRI DE BIBLIOTHECA NOSTRA

Čtyřikrát ročně připravuje Památník písemnictví na Moravě informační bulletin o přírůstcích do knihovny Muzea Brněnska s názvem Libri de bibliotheca nostra (Knihy naší knihovny). Odborná i laická veřejnost má k dispozici tento soupis nových svazků nejen v badatelně Památníku, ale zároveň v dalších knihovnách, např. v Brně, Ostravě, Opavě, Olomouci, Havlíčkově Brodě a v Praze. Pravidelně tento bulletin zasiláme členům Klubu přátel.

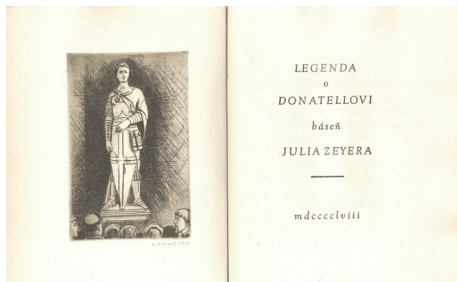
Z NAŠICH SBÍREK

Součástí Knihovny Muzea Brněnska je i sbírková knihovna Památníku písemnictví na Moravě. Mezi její poslední přírůstky patří např. bibliofilie vydané pro Kruh bibliofilů na Moravě.

Alois Mrštík:
Stařečkův poslední soud

Julius Zeyer:
Legenda o Donatellovi

PAMÁTNÍK
PÍSEMNICTVÍ
NA MORAVĚ

Vydává Muzeum Brněnska, připravuje Památník písemnictví na Moravě. Klášter 1, 664 61 Rajhrad, tel.: 547 229 136 e-mail: rajhrad@muzeumbrennska.cz, www.muzeumbrennska.cz Odpovědný redaktor: Vojen Drlík, redaktor: Romana Macháčková Autoři textů: Romana Macháčková, Petr Žižka Vychází desetkrát ročně, číslo 2, ročník 4.

V únoru 1921 bylo ustanoveno jedno ze sdružení mladé umělecké generace s názvem Literární skupina. Na první schůzce v kavárně Slávií v Brně se sešli autoři, kteří již za sebou měli vydání své první knihy, např. Lev Blatný, František Götze, Josef Chaloupka, Dalibor Chaloupka, Čestmír Jerábek a Bohuš Stejskal. Stanovy spolku směřovaly především k zájmu o literární umění na Moravě. Literární skupina začala na popud Karla Haukeho a Bartoše Vítka vydávat vlastní časopis s názvem Host. Díky zájmu mladých spisovatelů z Čech, jako Zdenka Kalisty, Josefa Knapa ad., byla jeho redakce rozdělena na pražskou a brněnskou.

15. února 1864

vydala redakce Michala B. Krize první číslo moravského satirického listu Vosy jako přílohu literárního časopisu Hvězda. Na jeho tvorbu se podíleli F. J. Kubíček užívající pseudonymu Francěk a F. Brzobohatý, jehož články byly signovány např. Jora fon der Veskov, Antonín Jaborský, Kyselka či Majdalena Jaborská. Časopis reflektoval napjaté vzťahy mezi Rakouskem a Pruskem. Po neúspěšných začátcích si satirický časopis našel své příznivce, 30. června 1866 však vyšlo jeho poslední číslo. Pravidelní čtenáři si

Některá (nejen) literární výročí měsíce února

Informační zpravodaj Památníku písemnictví na Moravě

LITERKA

únor 2010

Nedílnou částí zájmu archivování ucelených souborů písemností je knihovna. Místo, v němž každý milovník literatury a psaného slova tráví hodiny. Zrovna nedávno jsme s kolegyňmi vzpomínaly na dětské výpravy za poznáním. Mnohdy velmi radostné a zajímavé. Ještě dnes mne potěší tajuplné zašeptání „mé“ knihovnice: „Něco tu pro Vás mám“. Jistě i Vy jste se vydávali na své první cesty mezi regály plné lákových obálek.

- » Editorial
- » Nejbližší akce a výstavy
- » Únorová literární výročí
- » Malé ohlédnutí Petra Žižky
- » Vladislav Dokoupil
- » Opus musicum
- » Tři otázky pro Jindru Pavelkovou
- » Libri de bibliotheca nostra

Zkuste tedy zavzpomínat na svého prvního průvodce světem tištěných textů. Práci knihovníků Vám přiblíží i únorová Literka, která je lidem pečujícím o knihovní fondy věnována. Prostřednictvím veršů se připomeneme spisovatel, dramatik a zároveň knihovník Jiří

Mahen. V jednotlivých člancích se Vám představí tři generace osobností, jež mj. spojuje péče o historickou knihovnu Benediktinského opatství v Rajhradě, v současné době pod správou Památníku písemnictví na Moravě. Vladislav Dokoupil, výrazná osobnost brněnského knihovnictví, s nímž v klášteře spolupracoval Petr Žižka, starající se spolu se svou manželkou celých padesát let o přísun literatury rajhradským občanům. Za nejmladší generaci knihovníků na 3 otázky odpovídá Jindra Pavelková.

Vaše Romana Macháčková

Verše měsíce
ú n o r a

Jiří Mahen: Plamínky

Když časem v cestu vála zima,
ohničku šlehy plameny, –
a k jejich teplu utíkal se
tak často poutník znavený.
I země pohádky své dala,
útěchu, kterou uchovala
každému, kdo chce sudbu trudnou
chabými zdržet rameny.

MALÉ OHLÉDNUTÍ PETRA ŽIŽKY

Vážená, tentokrát knihovnický zaměřená Literko, před padesáti lety jsem se stal knihovníkem tehdejší Místní lidové knihovny v Rajhradě (dnes Městská knihovna Rajhrad). Nezapírám, byl jsem tehdy hodně vyplašený. Nastupoval jsem po vynikajícím knihovníkovi Josefu Papežovi, který do knihovny přinesl řadu – na tehdejší dobu – moderních metod. Zavedl sáčkový výpůjční systém, knihy balil do průhledného igelitu, začal s besedami a soutěžemi. Latka byla nasazena hodně vysoko a já a moje manželka Milena jsme tedy museli její výšku udržet, případně ji ještě pozvednout. Zavazoval nás k tomu nejen Papežův odkaz (byl to náš velmi dobrý přítel a kolega ve škole), ale také řada významných předválečných knihovníků. Dovolím si některé jmenovat: PhDr. Karel Uhl, vynikající historiograf Rajhradu, zakladatel knihovny, Jan Krejčí, novinář, který byl druhým knihovníkem a vedoucím studentského divadelního spolku Klicpera. Z výtěžků jejich divadelních představení se do knihovny kupovaly knihy, které dnes hlídáme jako oko v hlavě. Do třetice bych jmenoval PhDr. Karla Horálka, pozdějšího vynikajícího profesora slavistiky na Karlově univerzitě v Praze. Do této knihovny a po takových bardech jsme, tedy já jako dobrovolný knihovník a moje paní jako věrná pomocnice, vstoupili. Hned na začátku jsme knihovnu stěhovali do nových prostor. Psal se rok 1959. Začali jsme s besedami pro děti a literárními besedami pro dospělé. Tady nám velmi pomáhal rajhradský básník Ivan Sabinov (Arnošt Brázdil). Protože jsme byli v budově, kde se hrála filmová představení, dělali jsme krátké relace před promítanými filmy, které byly natočeny podle literárních předloh. Knihovnu jsme stěhovali ještě jednou v roce 1987 do 1. poschodí téhož domu. Dosti však vzpomínání, přenesme se do dnešní doby. Práce knihovníka se začíná pomalu měnit. Do knihoven

nastupují počítače a knihovník se s tím musí vyrovnat. Co je však důležité, technika by neměla ovládnout knihovnu, ale měla by jí pouze pomáhat. Když jsem jako kluk chodil do rajhradské knihovny, bylo nás tam – kluků i holek – mnoho. Dnes je to bohužel horší. Dětských čtenářů opravdu ubývá a na vyjadřování dětí je to znát. Myslím, že i rodiče mají na této situaci jistou vinu. Do naší knihovny chodí děti z Mateřské školy Rajhrad na pohádkové čtení. Když vezmu knihu, kterou začnu dětem číst, převládne reakce: „Tuto knihu máme na DVD“. Zeptám-li se: „A knížku nemáte?“, zní většinou odpověď: „Ne“. Z toho se dá usoudit, že i doma se dětem málo čte. Nechci dále hořekovat, ale skutečnost taková je. Po padesáti letech, když se ohlížíme, můžeme si snad říct, že jsme těm našim vynikajícím předchůdcům neudělali ostudu. Vždy nás potěšil spokojený čtenář a mrzelo nás, když jsme mu nemohli vyhovět a on od nás odcházel s prázdnými rukama. Ale takových bylo opravdu málo. Věříme, že naše nástupkyně si v rajhradské knihovně povede dobře.

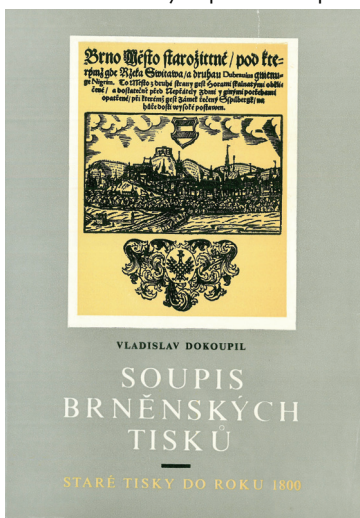
Učitel, výtvarník a muzikant Petr Žižka v letošním roce ukončil své dlouholeté působení v knihovně. Aktivně se podílí na kulturním dění města Rajhradu, tedy i Památníku. Po založení Klubu přátel se stal jedním z prvních členů. Je pravidelným návštěvníkem našich akcí a zároveň přispívá i cennými radami.

Vladislav Dokoupil

Šedesát let letos uběhne od doby, kdy klášterní knihovny na čtyřicet a více let přešly pod správu knihoven státních. Nejinak tomu bylo i v případě benediktinské knihovny v Rajhradě, kterou spravovala tehdy Univerzitní knihovna v Brně (dnes Moravská zemská knihovna). V té době pracoval v oddělení starých tisků Vladislav Dokoupil. Především jeho zásluhou byl knižní fond nejen historické benediktinské knihovny zachován v původním celku. Dokoupilovou další snahou bylo zpřístupnit získané klášterní fondy veřejnosti. Svým nástupcům a badatelům zanechal Soupis rukopisů knihovny benediktinů v Rajhradě (1966), který je dodnes badatelům cennou pomůckou.

Vladislav Dokoupil se narodil 1. května 1918 v Prostějově. Děťství prožil na Slovensku, kde byl jeho otec zaměstnaný u politické správy v Mezilaborcích, Sečovcích, Humenném, Stropkově a v Košicích. Roku 1936 odmaturoval na reálném gymnáziu v Bratislavě a následně studoval práva na Komenského univerzitě. V roce 1939 se rodina přestěhovala do Brna a Dokoupil přestoupil na Právnickou fakultu Masarykovy univerzity, kterou mohl z důvodu uzavření českých vysokých škol dokončit až po válce. Přestože vystudoval práva, budoucí praxe ho příliš nelákala. Roku 1948 složil odbornou knihovnickou zkoušku a v Univerzitní knihovně v Brně se zasloužil o vytvoření oddělení rukopisů a starých tisků.

Kromě rozsáhlé řady soupisů (Soupis rukopisů knihovny augustiniánů na Starém Brně (1957), Soupis rukopisů knihovny novoříšských premonstrátů (1954), Soupis rukopisů mikulovské dietrichsteinské knihovny (1958), Hudební staré tisky ve fondech Univerzitní knihovny v Brně (1975), Soupis brněnských tisků – staré tisky do roku 1800 (1978) ad.) vytvořil Dokoupil další významné práce, např. Pravidla jmenného katalogu (1969), Počátky brněnského knihtisku – prvotisky (1974) či Dějiny moravských klášterních knihoven ve správě Univerzitní knihovny v Brně (1972).

3 otázky pro Jindru Pavelkovou

Památník spravuje historickou knihovnu Benediktinského opatství a zároveň Knihovnu Muzea Brněnska. Co knihovny nabízí?

Historická klášterní knihovna nabízí cca 900 rukopisů, jak středověkých, tak novověkých převážně teologického obsahu, 163 prvotisků a na 66 tisíc starých tisků a tisků z 19. a počátku 20. století. Časový záběr je tedy od začátku 10. století v rukopisné podobě až do 30. let století 20. v podobě tištěné knihy. Zhruba třetinu knihovny tvoří tisky do roku 1800. Oborově je fond velice rozmanitý – vedle biblistiky, patristiky, teologie či filozofie je zde velmi hojně zastoupena též historie, zeměpis, matematika, literatura či lékařství. Navíc knihovna dokládá vývoj a rozmanitost knižní produkce od vynálezu knihtisku jak u nás, tak i v zahraničí. Oproti tomu Knihovna Muzea Brněnska kopíruje oborový zájem pracovníků muzea. V centrálním depozitáři jsou uloženy knihy z oborů, které v současné době nejsou v muzeu personálně pokryty. Pobočkové knihovny jsou tvořeny příručními knihovnami jednotlivých pracovníků a odpovídají tedy oborově jejich zaměření.

Je zájem ze strany veřejnosti o knižní fond?

Veřejnost je v současné době stále ještě ve fázi zjišťování, že podobné fondy jsou v Rajhradě nejen uloženy, ale že jsou i přístupné. Především historický fond začíná být stále hojněji badatelsky využíván. Tato tendence samozřejmě ještě poroste úměrně s tím, jak bude knihovna moderně zpracovávána do elektronického katalogu, který zájemcům umožní z pohodlí svého domova vyhledávat a objednávat potřebné tituly. Již v tuto chvíli mohou badatelé prohledávat fond historické benediktinské knihovny ve formě historického lístkového katalogu z 19. století.

Jak se vyrovnáváte s novými trendy v knihovnictví?

Nejvíce prosazovaným trendem v současné době je především digitalizace. Památník se již čtvrtým rokem zapojuje do grantu Ministerstva kultury VSK 6, v rámci kterého nechává digitalizovat rukopisy z historické benediktinské knihovny. Vedle této digitalizace je také v průběhu katalogizace knih přístupováno k fotografování či skenování titulních listů knih. V další fázi by se tyto digitalizované obrazy měly napojovat přímo na záznamy té které knihy v elektronickém katalogu. V nejbližší budoucnosti se plánuje též digitalizace mapového fondu historické knihovny.

PhDr. Jindra Pavelková vystudovala obor historie a pomocné vědy historické na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity. Patří k zakládající generaci Památníku písemnictví na Moravě, kam nastoupila z pozice vedoucí oddělení rukopisů a starých tisků v Moravské zemské knihovně.

